

ZORG VOOR DE AARDE

EEN GRENSOVERSCHRIJDENDE DIALOOG IN MAROKKO

Essaouira, 9 -12 oktober 2023

IN SAMENWERKING MET DE 'ASSOCIATION ESSAOUIRA MOGADOR'.

SLOTVERKLARING CONGRES "ZORG VOOR DE AARDE"

Onder titel Zorg voor de aarde heeft het Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie (UPLR) en Association Essaouira Mogador van 9-12 oktober 2023 in Essaouira Marokko een interreligieus congres gehouden waarin kennis, deskundigheid en ervaring met elkaar is uitgewisseld. Hierbij is met name ook aandacht besteed aan de rol van religie in de zorg voor klimaat , het milieu en de aarde in het algemeen.

Vanuit Nederland namen een dertigtal voorgangers, leiders van diverse religieuze gemeenschappen, wetenschappers en mensen die actief zijn op het gebied van interreligieuze dialoog deel aan het congres.

De plaats van het congres te Essaouira is gekozen omdat deze symbool staat voor vreedzaam samenleven van de verschillende religies als joden, christenen en moslims.

De deelnemers van Nederlandse en Marokkaanse zijde waren zich bewust van het tijdsgewricht waarin deze dialoog plaatsvindt, waaronder de aardbeving in Marokko en de oorlog in Israël en de Palestijnse gebieden. We hebben de hoop uitgesproken dat de dialoog leidt tot veerkracht en vertrouwen.

Aan de conferentie namen vanuit Nederland vertegenwoordigers van liberaal joodse gemeenten, christelijke gemeenschappen en moslimorganisaties deel. Ook de wetenschappelijke input was verzekerd met o.a. prof dr James Kennedy van de Universiteit van Utrecht. Van Marokkaans zijde waren moslims, joden en ook een ruime delegatie jongeren/studenten aanwezig.

De voorzitter van de Essaouira Mogador Foundation Tarik Ottmani en de voorzitter van UPLR Abderahmane Chrifi verwelkomden de congresgangers. Vervolgens sprak de burgemeester van Utrecht Sharon Dijkma een videoboodschap uit.

De zorg voor de aarde is zeer complex en vraagt een brede betrokkenheid van alle bedrijven, instellingen, overheden en burgers. Nieuwe ontwikkelingen dagen ook de religies uit om samen te werken en verantwoordelijkheid te nemen.

Zowel in Marokko als Nederland doen diverse actoren hun best bij te dragen aan de verbetering van het omgaan met de aarde. Er wordt gewerkt om een snelle transitie te maken rond energie en meer te doen voor klimaat en milieu. In de conferentie is met name aandacht gegeven aan wat de grote religies hierin kunnen betekenen en in welke mate economische en maatschappelijke ontwikkelingen haaks kunnen staan op 'zorg voor de aarde'.

De betrokken organisaties op dit congres hebben met elkaar afgesproken op basis van hun mogelijkheden op micro niveau bij te dragen aan de zorg voor de aarde. Deze acties zijn:

- bijeenkomsten te organiseren in hun omgeving om mensen te interesseren in deze zorg;
- mensen op de hoogte blijven stellen van de gevaren van de gevolgen als er geen aandacht wordt besteed aan de zorg voor de aarde; denk aan overstromingen, denk aan droogte, denk aan de extreme temperatuur enzovoort;
- scholen proberen te stimuleren blijvende aandacht te schenken aan de *zorg voor de aarde* en leerlingen te informeren/sensibiliseren voor deze thema's.
- voortzetten van interreligieuze dialoog, waarin *zorg voor de aarde* aandacht krijgt; niet alleen op wetenschappelijk en politiek niveau, maar ook op plaatselijk niveau tussen burgers;
- elkaar te informeren over waardevolle initiatieven die gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd.

Essaouira/Utrecht, 12 oktober 2023.

- **Waarom Essaouira?**

Niet toevallig is het idyllische vissersdorp Essaouira gekozen als plaats voor deze grensoverschrijdende interreligieuze dialoog. Door de Arabische en Europese mix is Essaouira een van de meest charmante plekken in Marokko, waar veel kunstenaars zich hebben gevestigd. Tot het midden van de vorige eeuw was bijna de helft van de bevolking Joods. De stad had vijf synagogen. Sommige zijn nog steeds in gebruik. Een paar jaar geleden werd een prachtig museum opgericht, Bayt Dakira, gewijd aan het Joodse verleden. De Marokkaanse regering wilde dit museum: het is een van de vele pogingen om het land opnieuw te wortelen in en joods-islamitische traditie.

Het congres is gehouden in samenwerking met de Association Essaouira Mogador. De heer André Azoulay is initiatiefnemer van deze Foundation. Hij is adviseur van de koning van Marokko en een grote stimulator van de interreligieuze dialoog. De heer Azoulay is actief betrokken geweest bij de voorbereiding van het congres.

- **Dialoog met gewone mensen**

Naast alle beschouwingen en discussies tijdens het congres maakten een aantal bijdragen bijzondere indruk omdat zij voort kwamen uit het leven van gewone mensen:

- a. allereerst de getuigenissen van mensen uit Essaouira die vertelden hoe in het verleden moslims en joden aldaar vreedzaam hebben samengeleefd;
- b. vervolgens de levensbeschrijving van de heilige Franciscus van Assisi (rond 1200) die vanuit diepe verbondenheid met God broeder werd van alle mensen (in het bijzonder armen en zieken), broeder van alle gelovigen (met name ook de sultan van Egypte) en broeder van alle dieren en heel de natuur. Deze beschrijving maakte op de Marokkaanse studenten grote indruk.